

Hariduse- ja Sotsiaalministeeriumi Teataja

Nr. 13.

3. novembril 1933.

Nr. 13.

Hariduse- ja sotsiaalministri avaldus ministeeriumi juhtimisele asumise puhul.
Eesti Vabariigi Põhiseaduse muutmise seadus.
Vabariigi Valitsuse otsus linnade nimede kindlaksmääramisest ühtlaseks tarvitamiseks.

Hariduse- ja sotsiaalministri avaldus ministeeriumi juhtimisele asumise puhul.

Asudes Riigikogu volitusel Eesti Vabariigi Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi juhtimisele, on minu äratundmiseks, et see laiaulatuslik töö, mis on seni tehtud meie teaduse, kirjanduse, kunsti, hariduse, tervishoiu, hoolekande, töökaitse ja sotsiaalkindlustuse alal, ning selle töö suured tulemused on aluseks kogu edaspidisele tööle ja et edaspidise töö edu tähtsamaid eeldusi on ministeeriumi juhi ja kõigil neil aladel töötavate kodanikkude ühised rahvariiklikud paleused, vastastikune arusaamine ning tiheda koostöö tahe ja vaim. Seepärast pean oma esimeseks ja meeldivaks kohuseks tervitada kõiki tähendatud aladel töötavaid kodanikke ja soovida edu ja jõudu edaspidiste ülesannete täitmiseks.

Õppejõududele on usaldatud noorsoo kasvatamine ja seega rahva tuleviku määramine. See on suur, vastutusrikas ja õilis ülesanne. Täidame seda ülesannet suurima huviga ja palava armastusega, et noortest kasvaksid head inimesed ja kohusetruud kodanikud, kes tahavad, oskavad ja suudavad tegevad olla riigi edasiehitamise pühas töös! Majanduslik surutis on veeretanud raskusi noorte kasvatamise tööle. See surutis on puudutanud ka õppejõudude majanduslikku olukorda, suurendades nende elumuresid. Meie teeme tööd aga selles usus ja lootuses, et majanduslikud raskused on võidetavad ja et avanevad võimalused õppejõudude majandusliku olukorra parandamiseks.

Teaduse arendamine, eriti meie rahva mineviku, loodusevarade, majandusliku tegevuse ja eluvormide seisukohalt, ning kirjanduses ja kunstis rahva vaimuilm ja omapära väljendamine, — see on töö, mis rikastab ja süvendab meie rahvuskultuuri ja lähendab meid teiste kultuurrahvastega. Jõudu sellele suurele rahvuskultuuritööle!

Teaduse, kirjanduse ja kunsti populariseerimine ja laiematesse rahvakihtidesse levitamine on töö noorsoo ja kogu rahva haridusliku tasapinna tõstmise huvides. Hoiame kõrgel rahva keskel vaimuvalguse lipp!

Rahva tervishoiu alal töötavatele kodanikkudele on usaldatud inimeste kallima vara — tervise eest hoolitsemine ja ühtlasi rahva kehaliselt tervena ja tugevana hoidmine, mis on tähtsamaid ülesandeid, eriti meie kui väikerahva elus. Sellel alal on tehtud palju kasulikku tööd. Soovin raugemata jõudu ja püsivust edaspidiseks tööks!

Hoolekanne on heategev töö, aga ta on ka riigi ja rahva otsene kohustus nende kodanikkude vastu, kes ei saa ise enese eest hoolitseda; eriti laste ja noorte vastu, kellele on saatus olnud karm. Astume vastu talvele — raskemale aastaajale hoolekandelises töös. Meid ootavad eriti paljud mahajäetud ja puudustkannatavad lapsed ja noored. Armastus, heatahtlus ja kohusetunne juhtigu meid selles töös!

Töökaitse ja sotsiaalkindlustuse eesmärgiks on luua tingimusi, millistes võiksid töötajad tagajärjekalt töötada, kaitseda neid raskete ja tervisele hädaohtlikkude töötingimuste eest, võimaldada haiguste ja õnnetuste puhul vajaliku abi ja toetuse saamist, — üldse asetada töötajad tingimustesse ja olukorda, et nad saaksid olla kehaliselt terved ja tublid, vaimliselt arenevad ja teadlikud kodanikud ning oma igapäevase tööga suudaksid luua väärtusi maksimaalses ulatuses enese, rahva ja riigi huvides. Soovin, et töö nendel aladel püsivalt jätkuks kaasaja teaduse edusammude kohaselt ning majandusliku elu nõuete ja meie rahva majanduse kindlustamise sihis!

Tervitan õpilasi ja üliõpilasi ning kõiki noori! Teie olete rahva lootus ning riigi elu korraldajad ja edendajad tulevikus. Valmistugem ette võimalikult täielikumalt sellele tähtsale tuleviku-tööle. Virgutagu ja ühendagu Teid selles töös omariiklus, õiguse ja õigluse vaim ning rahvuslikud paleused. Palav isamaaarmastus ja tugev ühistunne kandku Teid üle raskustest. Elage õnnes noorusaastail, kasvage kalli kodumaa kasuks!

Tallinnas, 21. oktoobril 1933.

N. KANN,
Hariduse- ja sotsiaalminister.

AMETLIK OSA.

Rahvaalgatamise korras algatatud ning rahva poolt rahvahääletamisel 14., 15. ja 16. oktoobril 1933 vastuvõetud

Eesti Vabariigi põhiseaduse muutmise seadus.

RT 86—1933, 628.

Eesti Vabariigi põhiseaduse §§ 87—89 alusel Eesti rahvas otsustas:

I osa.

Eesti Vabariigi põhiseaduse sissejuhatav osa, §§ 29, 36, 39, 41, 42, 43, 44, 51, 53, 54, 55, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 69, 70, 75, 76, 80, 81, 82, 86 ja peatükk V pealkiri muuta ja panna maksma järgmises redaktsioonis:

Eesti rahvas, kõikumatus uss ja vankumatus tahtes luua ja arendada riiki, mis on rajatud õiglusele ja seadusele ja vabadusele, kaitseks sisemisele ja välisele rahule ning pandiks praegustele ja tulevastele põlvedele nende ühiskondlikus edus ja üldises kasus, võttis vastu ja määras Asutava Kogu ning hiljem rahvahääletamise kaudu järgmise põhiseaduse:

§ 29. Rahvas teostab riigivõimu: 1) rahvahääletamise, 2) rahvaalgatamise, 3) Riigikogu valimise ja 4) Riigivanema valimise teel.

Rahvahääletamisest, Riigikogu valimisest ja Riigivanema valimisest osavõtt on vabatahtlik.

§ 36. Riigikogus on viiskümmend liiget, kes valitakse üldisel, ühetaolisel, otsesel ja salajasel hääletamisel proportsionaalsuse põhimõtete alusel, kuid nõnda, et valijal oleks võimalus valida üksikuid isikuid.

Riigikogu valimisseadus antakse välja eriseadusena.

§ 39. Iga nelja aasta järele võetakse ette uued Riigikogu valimised.

Riigivanemal on õigus määrata enne nelja aasta möödumist uued Riigikogu valimised, kui seda nõuavad riiklikud kaalutlused. Sel juhul valimised peavad toimuma hiljemalt kuue kuu jooksul, arvestes määruse väljakuulutamise päevast:

Riigikogu liigete volitused algavad Riigikogu valimiste tagajärgede väljakuulutamise päevast.

§ 41. Riigikogu korralised istungjärgud algavad igal aastal oktoobri esimesel esmaspäeval ning kestavad mitte kauem kui kuus kuud.

Riigivanemal on õigus lõpetada Riigikogu korralist istungjärku enne kuue kuu möödumist, kui seda nõuavad riiklikud kaalutlused.

§ 42. Riigivanema või kahekümneviie Riigikogu liikme kirjalkul nõudel on Riigikogu juhatus kohustatud kutsuma kokku Riigikogu erakorralisteks istungjärgudeks.

Vaheajal, Riigikogu nelja-aastase kestvuse möödumisest või Riigivanema poolt Riigikogu uute valimiste määramisest, kuni Riigikogu valimiste tagajärgede väljakuulutamiseni võidakse Riigikogu kutsuda kokku erakorraliseks istungjärguks ainult Riigivanema nõudel.

Riigikogu erakorralise istungjärgu kestvuse määrab Riigivanem.

§ 43. Riigikogu valib oma esimesel, peale valimisi, istungil esimehe ja teised juhatause liikmed. Seda istungit juhatab seni, kuni valitud esimees, Riigikogu vanem liige.

§ 44. Riigikogu kodukord kuulutatakse välja seadusena.

§ 51. Riigikogu liikmed saavad Riigikogu liikme kohuste täitmise eest tasu Riigikogu istungjärgude kestvusel. Tasu alused ja suurus määratakse seadusega, mida võib muuta ainult järgnevate Riigikogu koosseisude kohta.

§ 53. Riigikogu poolt või rahvahääletamisel vastuvõetud seadused esitab Riigikogu juhatus Riigivanemale väljakuulutamiseks.

Riigivanemal on õigus riiklikudel kaalutlustel jätta välja kuulutamata Riigikogu poolt vastuvõetud seadusi, andes nad uueks arutamiseks ja otsustamiseks Riigikogule. Põhiseaduse § 34 ettenähtud seadusi Riigivanem võib riiklikudel kaalutlustel jätta väljakuulutamata seni, kuni Riigikogu nad võtnud vastu Riigivanema poolt soovitatud muudatustega või kuni Riigikogu pärast järgmisi valimisi võtab vastu sama seaduse.

Oma otsuse seaduse väljakuulutamata jätmise kohta ühes asjaomaste kaalutlustega Riigivanem teatab Riigikogu juhatausele hiljemalt kolmekümne päeva jooksul, arvates seaduse kättesaamisest.

§ 54. Ükski seadus ei hakka maksma väljakuulutamisetähtaeg.

Kui seaduses eneses ei ole nähtud ette muud korda ja tähtaega, hakkab ta maksma kümnendal päeval pärast avaldamist Riigi Teatajas.

§ 55. Riigikogu teostab riigi asutuste ja ettevõtete majandusliku tegevuse ja riigi eelarve täitmise kontrolli tema poolt seaduse alusel ellukutsutavate vastavate asutuste kaudu.

Peatükk V.

Riigivanemast ja Vabariigi Valitsusest.

§ 57. Rahva esindajana teostab riigi kõrgemat valitsemisvõimu Riigivanem. Riigivanema juures on riigi valitsemiseks Vabariigi Valitsus.

§ 58. Riigivanema valib rahvas üldise, ühetaolise, otsese ja salajase hääletamise kaudu viieks aastaks.

Kui esimesel hääletamisel ükski kandidaat ei saa osavõtjate häälte enamust, siis toimetatakse teine hääletamine hiljemalt kolme kuu jooksul. Teiseks hääletamiseks võib seada üles uusi kandidaate. Teisel hääletamisel loetakse valituks kandidaat, kes on saanud kõige rohkem hääli. Kui mitu kandidaati on saanud ühepalju hääli, loetakse valituks see, kes on vanem.

Riigivanemaks on valitav iga hääleõiguslik kodanik, kes on vähemalt neljakümne aastane ja seatud üles kandidaadiks vähemalt kümnetuhande hääleõigusliku kodaniku poolt. Riigivanema lähem valimiskord määratakse seadusega.

§ 59. Riigivanema volitused algavad Riigikogu ees antava pühaliku tõotusega, mis on järgmine:

„Mina, N.N., rahva tahtel asudes Riigivanema kohuste täitmisele, pühalikult tõotan ustavalt kaitsta Eesti Vabariigi põhiseadust ja seadusi, õiglaselt ja erapooletult teostada minule usaldatud volitusi ning nende volituste ulatuses kõigi oma võimistega ja parema arusaamisega töötada Eesti riigi ja rahva kasuks.“

Riigivanema amet ei või olla seotud ühegi muu teenistusega ega kutseülesannetega. Kui Riigivanemaks on valitud Riigikogu liige, siis loetakse ta Riigikogust lahkunuks pühaliku tõotuse andmisega.

Riigivanemale volituste kestel maksetav tasu määratakse seadusega, mida võib muuta ainult järgneval valimisel valitava Riigivanema kohta.

Kui Riigivanema amet on vaba või Riigivanem ei saa täita oma ülesandeid haiguse või muude takistuste tõttu, siis täidab tema ülesandeid peaminister. Kui Riigivanema amet on vaba või takistused on vältavat laadi, siis asutakse võimalikult ruttu uue Riigivanema valimisele.

§ 60. Riigivanem juhib riigi sise- ja välispoliitikat, hoolitseb riigi välise puutumatus, sisemise julgeoleku ja seaduste täitmise eest.

Riigivanem peale muude põhiseaduses ettenähtud ülesannete:

1) esindab Eesti Vabariiki, määrab Eesti Vabariigi esindajad välisriikidesse ja võtab vastu välisriikide esindajad,

- 2) valvab riigivõimu teostamise üle seadusega määratud korras,
- 3) esitab Riigikogule kinnitamiseks riigi sissetulekute ja väljaminekute eelarve,
- 4) nimetab ametisse ja samuti vabastab sellest kaitsevaelisi ja kodanlisi ametnikke, kui võrta see ülesanne seadustega ei ole usaldatud teistele ametiasutustele,
- 5) sõlmib Eesti Vabariigi nimel lepinguid välisriikidega ja esitab need kinnitamiseks Riigikogule,
- 6) kuulutab sõja ja teeb rahu Riigikogu vastava otsuse põhjal,
- 7) kuulutab välja kaitseesiskorra nii üksikutes riigiosades, kui ka kogu riigis ja esitab selle kinnitamiseks Riigikogule,
- 8) on kaitsevägede kõrgem juht,
- 9) otsustab armuandmise palveid kohtulikult määratud karistuse vähendamiseks või kustutamiseks,
- 10) annab seadustega kooskõlas määrusi,
- 11) esitab seaduse-eelnõusid Riigikogule,
- 12) edasilükkamatu riikliku vajaduse korral kuulutab seaduse-eelnõud välja dekreedina, millel on seaduse jõud. Dekreet ei või muuta rahvahääletamise, rahvaalgatamise, Riigikogu valimise ega Riigivanema valimise seadust. Dekreet on maksev kuni selle äramuutmiseni Riigivanema või Riigikogu poolt.

§ 61. Riigivanema otsused, et olla maksvad, peavad olema kirjutatud alla Riigivanema poolt ning — arvatud välja Vabariigi Valitsuse või selle üksiku liikme ametisse kutsumine ja ametist vabastamine, enne nelja aasta möödumist uute Riigikogu valimiste määramine, Riigikogu korraliste istungjärkude lõpetamine, Riigikogu erakorraliste istungjärkude kestvuse kindlaksmääramine ja riigikohtunikude ning kohtunikude ametisse kinnitamine, — ka peaministri või asjaomase ministri poolt, kes vastutab otsuse eest Riigikogu ees.

Kui Riigivanema otsus on põhiseaduse või seaduse vastane, siis peaminister või asjaomane minister on kohustatud keelduma otsusele kaasallakirjutamast.

§ 62. Riigivanema otsused võetakse Vabariigi Valitsuses täitmiseks peaministri või asjaomase ministri ettekandel.

Kui ettekandja minister leiab, et Riigivanema otsus on põhiseaduse või seaduse vastane, siis ta teatab sellest Vabariigi Valitsusele. Kui Vabariigi Valitsus pärast asja arutamist ühineb ettekandja ministri arvamusega, siis palub ta Riigivanemat oma otsuse võtta tagasi või muuta. Kui Riigivanem jääb oma otsuse juurde, on Vabariigi Valitsus kohustatud kuulutama temale, et otsus ei ole teostatav.

§ 63. Vabariigi Valitsusel peab olema Riigikogu ja Riigivanema usaldus.

Vabariigi Valitsus või tema üksikud liikmed lahkuvad ametist, kui Riigikogu avaldab neile otsest umbusaldust ja Riigivanem selle peale ei pea tarvilikuks määrata uusi Riigikogu valimisi.

§ 64. Vabariigi Valitsuse kutsub ametisse Riigivanem.

Vabariigi Valitsuse vabastab ametist Riigivanem kas enda algatusel, peaministri esitisel või Riigikogu umbusalduse avalduse põhjal.

Vabariigi Valitsus koosneb peaministrist ja ministritest. Peaministrile Riigivanem määrab ministrite seast asetäitja.

Peaminister ühtlustab Vabariigi Valitsuse tegevust, juhatab Vabariigi Valitsuse istungeid, kui seda ei pea tarvilikuks teha Riigivanem, võib pärida aru üksikutelt ministritelt nende tegevuse kohta ja esitada üksikuid ministreid kui ka kogu Vabariigi Valitsust ametist vabastamiseks.

Iga minister on oma ministeeriumi juht. Ministrite arv, tööjaotus ministeeriumide vahel ja nende asjaajamise kord määratakse seadusega.

Vabariigi Valitsuse istungid on kinnised. Ainult erilistel pidulikkudel juhtudel võib Riigivanema korraldusel neid kuulutada lahtisteks.

§ 65. Vabariigi Valitsuse võimkonda kuulub: Riigivanema otsuste teostamine põhiseaduse alusel, asjade arutamine ja otsustamine, mis temale antud seaduste alusel, muud küsimused riigi valitsemise alal, mis põhiseadusega või seadustega ei ole jäetud Riigivanemale või mõnele ministrile ministeeriumi juhina või mõnele alluvale asutusele.

Kui Vabariigi Valitsus leiab, et tema õigus mingi küsimuse lõplikuks lahendamiseks on vaieldav, siis lahendab võimkonna küsimuse Riigivanem.

§ 66. Riigivanema juures on temale ja Vabariigi Valitsusele ühine riigikantselei.

Riigikantseleid juhatab riigisekretär, kelle nimetab ametisse Riigivanem.

§ 67. Riigivanemat, peaministrit ja ministreid võib võtta kohulikule vastutusele üksnes Riigikogu sellekohase otsuse põhjal. Asja arutamine allub Riigikohtule. Vastutusele võtmise ja asja arutamise kord määratakse seadusega.

§ 69. Ülemat kohtuvõimu Eestis teostab riigikohtunikudest koosnev Riigikohus. Riigikohtunikud kinnitab ametisse Riigivanem Riigikohtu poolt esitatud kandidaatide hulgast.

§ 70. Kohtunikke, kui nad ei ole valitavad seaduse järele, kinnitab Riigikohtu ettepanekul ametisse Riigivanem.

§ 75. Linna, alevi ja valla omavalitsuste kaudu teostab valitsemist kohal riigivõim, kuivõrt seaduses selleks ei ole loodud erisutusi.

§ 76. Omavalitsusüksuste esitusekogud valitakse üldisel, ühtaolisel, otsekohesel ja salajasel hääletamisel proportsionaalsuse põhimõtete alusel, kuid nõnda, et valijal oleks võimalus valida ükski kuid isikuid.

§ 80. Mobilisatsiooni väljakuulutamise kui ka sõja alguse korral läheb kaitsevõimede ülemjuhatamine Riigivanema poolt määratud kaitsevõimede ülemjuhatajale, kelle võimupiirid on määratud seadusega.

§ 81. Riigivanemal on õigus anda eriseaduses ettenähtud alustel ja korras kaitsevõimedesse puutuvaid seadlusi ja määrusi.

§ 82. Vabariigi kaitsejõudude mobilisatsiooni väljakuulutamise otsustab Riigikogu.

Riigivanemal on õigus Riigikogu otsust ootamata kuulutada välja mobilisatsiooni, kui välisriik on kuulutanud Vabariigile sõja, alanud sõjalise tegevuse või kuulutanud välja Vabariigi vastu mobilisatsiooni.

§ 86. Põhiseadus on vankumatuks juhteks Riigikogu, Riigivanema, valitsuseasutuste ja kohtute tegevuses.

II osa.

Eesti Vabariigi põhiseaduse muutmise seaduse maksmapanemiseks määrata järgmist:

§ 1. Eesti Vabariigi põhiseaduse muudatused, mis väljendatud käesoleva seaduse I osas, hakkavad maksuma sajandal päeval pärast selle seaduse vastuvõtmist rahvahääletamisel. Ühes sellega kaotavad maksvuse Eesti Vabariigi põhiseaduse (RT 113/114 — 1920) sissejuhatav osa, §§ 29, 36, 39, 41, 42, 43, 44, 51, 53, 54, 55, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 69, 70, 75, 76, 80, 81, 82, 86 ja peatükk V pealkiri, mis asendatakse käesoleva seaduse I osas ettenähtud sissejuhatava osaga, paragrahvidega ja peatükk V pealkirjaga.

§ 2. Üheksakümneüheksa päeva jooksul, arvates käesoleva seaduse vastuvõtmisest rahvahääletamisel, Riigikogu on kohustatud panema maksuma seadused, mis on tarvilikud käesoleva seaduse I osas väljendatud Eesti Vabariigi põhiseaduse muudatuste teostamiseks pärast nende maksmahakkamist.

§ 3. Uued Riigikogu valimised ja Riigivanema valimised võetakse ette hiljemalt saja päeva jooksul, arvates käesoleva seaduse I osas väljendatud Eesti Vabariigi põhiseaduse muudatuste maksmahakkamise päevast (käesoleva seaduse II osa § 1).

§ 4. Senise Riigikogu volitused lõpevad eelmises paragrahvis tähendatud uue Riigikogu volituste algusega.

Eesti Vabariigi põhiseaduse muudatuste maksmahakkamisel ametisolev Riigivanem loetakse peaministriks, arvates põhiseaduse muudatuste maksmahakkamise päevast kuni käesoleva seaduse I osa § 58 põhjal valitud Riigivanema volituste alguseni.

Algkirjale alla kirjutanud:

Riigikogu Esimees K. Einbund.

Sekretär J. Loosalu.

Asjadevalitseja E. Maddison.

Vabariigi Valitsuse 1933 a. 19. juuli otsus linnade nimede kindlaksmääramisest ühtlaseks tarvitamiseks.

RT 63—1933, 492.

Määrata linnade nimed kindlaks üldiseks ühtlaseks tarvitamiseks järgmiselt: Haapsalu, Kuressaare, Narva, Nõmme, Paide, Paldiski, Petseri, Pärnu, Põltsamaa, Rakvere, Tallinn, Tapa, Tartu, Tõrva, Türi, Valga, Viljandi, Võru.

Riigivanem J. Tõnisson.

Kohtu- ja siseminister V. Rooberg.

Riigisekretär K. Terras.

MITTEAMETLIK OSA.

Teateid ametnikkude teenistusest vabastamise ja teenistusse määramise alalt.

I.

1. Rohuteadlane Rudolf Vallner on vabastatud ministeeriumi tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse farmatsötilise inspektori kohalt tema omal palvel, arvates 1933 a. 1. septembrist.

Ühtlasi avaldas Hariduse- ja sotsiaalminister Rudolf Vallner'ile tänu hoolsa ja kohusetruu teenistusekohuste täitmise eest ministeeriumis.

2. Mag. pharm. Karl Rähesoo on vabastatud ministeeriumi tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse apteekide revidendi kohalt tema omal palvel, arvates 1933 a. 1. oktoobrist.

Ühtlasi avaldas Hariduse- ja sotsiaalminister Karl Rähesoo'le tänu hoolsa ja kohusetruu ametikohuste täitmise eest ministeeriumis.

II.

1. Dr. pharm. Hugo Salasoo on määratud ministeeriumi tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse farmatsöütiliseks inspektoriks, arvates 1933 a. 20. septembrist.

2. Mag. pharm. Charles Volmer on määratud ministeeriumi tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse apteekide revidendiks, arvates 1933 a. 1. oktoobrist.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuse teadaanne laste kirjandusliku loomingu võistluse asjas.

Laste Kirjandusliku Loomingu Rahvusvaheliselt Liidult on saabunud k. a. septembrikuul laste kirjandusliku loomingu võistlustööde asjas alamaltoodud sisuga kiri.

„Olen saanud Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuselt kakskümmend seitse valitud tööd. Need laste teosed on väga head ja on arvata, et mitmed neist tehakse trükiteel avalikkusele kättesaadavaks. Tuleb tähendada, et meie enne järgmist aastat ei saa asuda tööde valikule ja korraldamisele.

Hindame saadetud algpärandeid kui ka inglisekeelseid tõlkeid.

Liidul ei ole küllaldaselt rahalisi ressursse, et viia lõpule oma ülesande kavatsatud normaalaja kestes.

Meie võib-olla anname kindlamaid teateid pärast uut aastat.“

Alla on kirjutanud Lewis B. Cooper (Liidu president).

Koolivalitsuse direktor P. Mägraken.

Riigi Teatajas 1933 a. 28. juunist kuni 1. novembrini avaldatud seaduste ja määruste nimestik teaduse, kunsti, hariduse, tervishoiu, hoolekande, töökaitse, sotsiaalkindlustuse ja pensionide alal.

Tehnilistel põhjustel kõigil nädalapäevadel ööd ja päevad vahetpidamata kestvate tööde nimekirja täiendus, RT 55 — 1933, 435 (Täiendus nimekirjale, mis avaldatud RT 71 — 1931 ja ka „Töökaitseal“).

4. jaoskonna tööinspektori ringkonna (Viljandi- ja Pärnumaa ühes linnadega) kinnitusameti koosolekul 17. juunil 1933 selle ringkonna kohta vastu võetud otsused, RT 56 — 1933, 445.

Vahetpidamata kestva valmistusega tööstusettevõtetes püüa-päevadel ja pühadel lubatud tööde nimekirja täiendus, RT 58 — 1933, 461 (Täiendus nimekirjale, mis avaldatud RT 91 — 1931 ja ka „Töökaitseal“ ning „Tervishoiualas“).

Rahvamajade ehitamise määrus, RT 59 — 1933, 466.

Maa-alkkoolide õppejõudude palkade vähendamise määrus, RT 60 — 1933, 469 (Avaldatud ka HSMT 10 — 1933).

Avalikkude algkoolide seaduse § 28 teostamise määruse muutmise määrus, RT 61 — 1933, 474 (See muutmise määrus on avaldatud ka HSMT 11 — 1933. Selle muutmise määrusega on muudetud nimet. määruse § 3, milline määrus on avaldatud RT 89 — 1931 ja ka „Haridusealas“).

Vabariigi Valitsuse 1933 a. 19. juuli otsus linnade nimede kindlaksmääramisest ühtlaseks tarvitamiseks, RT 63 — 1933, 492 (See otsus on avaldatud ka HSMT 13 — 1933).

5. jaoskonna tööinspektori ringkonna kinnitusameti koosolekul 30. juunil 1933 selle ringkonna kohta vastu võetud otsused, RT 64 — 1933, 504.

Ametisõitude tasu määruse muutmise ja täiendamise määrus, RT 70 — 1933, 538.

Avalikkudel töödel töötavate tööliste haiguse korral kindlustamise määrus, RT 72 — 1933, 547.

Juhtnöörid avalikkude tööde korraldamiseks, RT 72 — 1933, 548.

Määrus gaasikindlate varjendite ehitamise kohta linnadesse, RT 78 — 1933, 574 (See määrus on maksev muu seas koolimajade, teatrite, kontsertsaalide, rahvamajade, muuseumide, tervishoiu- ja hoolekandeesutiste ning spordihoonete suhtes linnades).

Kesk- ja kutsekooliõpetajate teadusliku ettevalmistamise määrus, RT 81 — 1933, 596 (Selle määrusega on kaotanud maksvuse Hariduse- ja sotsiaalministri määrus keskkooliõpetajate ettevalmistamise kohta Tartu Ülikoolis, mis avaldatud RT 169/170 — 1925 ja ka „Haridusealas“, lehek. 356—359).

Raadiomäärustiku muutmise määrus, RT 81 — 1933, 605.

Otsused reisijateveotariifi nr. 93 muutmise ja täiendamise kohta, RT 78 — 1933, 581 ja RT 84 — 1933, 619.

Eesti Vabariigi Põhiseaduse muutmise seadus, RT 86 — 1933, 628 (See seadus on avaldatud ka HSMT 13 — 1933. Selle seadusega on muudetud Eesti Vabariigi Põhiseaduse vastavad paragrahvid, mis avaldatud RT 113/114 — 1920, 243 ja ka „Haridusealas“ ning „Haridusetegelas“).

RIIGIKOHTU OTSUSTEST VÕETUD SELETUSI.

Õppe- ja kasvatustöö ülevälve seaduse alal.

Käesolevas asjas on juurdlus algatatud Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi poolt ja toimetatud Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuse abidirektori ja sama ministeeriumi poolt seks volitatud koolinõuniku poolt. Seega vastupidi kaebaja arvamusele on juurdlus algatatud ja läbi viidud kompetentse asutise poolt, sest Vabariigi Valitsuse ja ministeeriumide korraldamise seaduse (RT 28 — 1929) § 23, Õppe- ja kasvatustöö ülevälve seaduse § 2 järgi kuulub Hari-

duse- ja sotsiaalministeeriumile ülevalve kõigi õppe- ja kasvatusasutiste, seega ka saksa eragümnaasiumi üle. Kuigi vähemusrahvuste kulturomavalitsuse seaduse (RT 31/32 — 1925) § 2 järgi vähemusrahvuste kulturomavalitsuse asutiste võimupiiri kuulub vastava vähemusrahvuse emakeelsete avalikkude- ja eraõppeasutiste organiseerimine, valitsemine ja järelevalve, siiski üldine järelevalve sama seaduse § 1 ja ülaltoodud seaduste järgi kuulub Hariduse- ja sotsiaalministeeriumile. Seega on aluseta arvamus, et käesolevas asjas oleks juurdluse toimetamiseks kompetentne olnud saksa kulturomavalitsuse koolinõunik, kuna Õppe- ja kasvatustöö ülevalve seaduse § 12 järgi koolinõunikude võimkonda kuulub ülevalve teostamine alg- ja täienduskoolides.

Riigikohtu admin. os. t. nr. 62 4^{II} — 1933.

Õpilaste avalikkudest ettekannetest osavõtmise alal.

Kooliõpilaste ja alaealiste avalikkudest ettekannetest osavõtmise määruse (RT 16 — 1932) § 1 järgi kooliõpilastel alla 20 a. vanuse, välja arvatud üliõpilased, on keelatud viibida pealtvaatajatena ja kuulajatena või esineda tegelastena ettekannetel asutistes ja ettevõtetes, kus müüakse koha peal tarvitamiseks alkoholiseid jooke. Kaebaja tähendab öieti, et seda määruse § 1 ei või nii tõlgendada, et õpilastel on keelatud viibida üldse majas, kus mõnes ruumis asetseb alaline alkoholiste jookidega einelaud. Kuid käesolevas asjas sääraselt seda paragrahvi ei olegi kohaldatud, vaid nagu kaevatud otsusest nähtub, on eraühisgümnaasiumi direktorile süüks pandud, et tema kui koolijuhataja teadmisel ja nõusolekul on osa võtnud tuletõrje ühingu ruumides korraldatud peost, kus müüdnud ja tarvitatud alkoholiseid jooke, temale alluva kooli õpilased pealtvaatajatena ja tegelastena, s. o., et ta lubas õpilastel viibida peol, kus peo korraldajate poolt peoliste jaoks oli koha peal kasutada võimaldatud alkoholiste jookidega einelaud. Ülaltähendatud paragrahvi vastu eksimist ei anuleeri ka see asjaolu, et kaebaja poolt oli korraldus tehtud, et temale alluvad kooliõpilased ei saaks alkoholiste jookidega einelauda minna ega seal viibida, sest nad ikkagi viibisid peol, kus koha peal, olgugi mitte ettekannete saalis, vaid teistes peo korraldajate tarvitada olevates ruumides, müüdi alkoholiseid jooke.

Kaebajale on ka süüks pandud, et ta kui koolijuhataja ei ole teostanud tarvilikku järelevalvet selle üle, et õpilased oleksid peolt lahkunud neile selleks määratud ajaks. Ka seda süüdistust tuleb põhjendatuks lugeda, sest kui koolipidude lõpetamiseks on ette nähtud kell 23, millised peod korraldatakse õpetajate juuresolekul ja valve all, siis seda enam see nõue on kohaldatav avalikkude pidude kohta, mis peetakse mitte kooli enda poolt.

Riigikohtu admin. os. t. nr. 62 4^{II} — 1933.